

At, eşek ve katır

Eşek ve katırın yenmesi bütün mezheplerde haramdır. Bu konuda Hz. Câbir'den (r.a.) şöyle rivâyet edilir. Resulullah (sas) Hayber gazasında eşek etini yasak etti, at etini yemeye izin verdi"Bu hadis-i şerifi ölçü alan Ebû Yûsuf, İmam Muhammed gibi Hanefî imamlar, Ahmed b. Hanbel ve İslâm hukukçularının çoğunluğu at etini helâl kabul ederken; Ebû Hanife, tenzihen mekruh (helâle yakın mekruh) hükmünü vermiştir. İmam Mâlik ise, "Resulullah; at, katır, eşek etini ve azı dışı bulunan her yırtıcı hayvanın etini yasak etti"hadisini esas alarak at etini haram saymıştır. Ebû Hanife ve İmam Mâlik'in at etini helâl kabul etmeyişlerine diğer bir delilleri de; "O, atı, katırı ve eşeği bunlara binmeniz ve süs için yarattı."(en-Nahl, 16/8) ayet-i kerimesidir. Atın sütünün içilmesinde ise bir mahzur yoktur.

Suda yaşayan hayvanlar

Bu konuda kabul edilen genel kriter "insan tabiatının çirkin görmesi"dir. Bu prensipten hareketle, mezheplerin yaklaşımı farklılık arz etmektedir. Hanefiler çerçeveyi dar tutarak suda yaşayan hayvanlardan yalnız balığın yenilebileceği, kurbağa dâhil diğer bütün deniz hayvanlarının yenilmesinin ise helal olmadığı kanaatindedirler. Mâlikîler ise çerçeveyi oldukça geniş tutmuşlardır. Onlara göre, deniz domuzu hariç bütün deniz hayvanları yenilebilir. Şafîler'de ise, deniz hayvanlarından tabiatları gereği pis olanlar haram, temiz olanlar helâldir.

Hastalık sonucu kendiliğinden veya zehirlenerek ölen deniz hayvanları yenmez. Bunun dışında taş, sopa gibi maddelerle darbe sonucu veya havasız, susuz kalma neticesinde ölenler helâldir. Kara hayvanlarında kanın akıtılması şart olduğu halde su hayvanlarında boğazlama veya yaralamak suretiyle bir kan akıtma şartı aranmaz. Diğer kara hayvanlarından yenmesi haram olanlar ise şunlardır;

- Azı dişleri ve pençesiyle avını tutup parçalayan ve dövüşen vahşî ve yırtıcı hayvanların etleri haramdır, yenmez. Kurt, ayı, aslan, kaplan, sırtlan, pars, sansar, sincap, fil, maymun, tilki, gelincik, kedi, köpek gibi.
- Tırnaklarıyla avını kapıp avlayan ve tab'an kerih görülen kuşların da etleri haramdır veya tahrimen mekruhtur. Bunlar; çaylak, kuzgun, kartal, akbaba, yarasa, atmaca, şahin, alacakarga gibi hayvanlardır.
- Yaradılıştan pis ve iğrenç olan hayvanların etleri de yenmez. Fare, köstebek, kirpi, kertenkele, akrep, yılan, kurbağa, kaplumbağa, salyangoz, solucan, arı, sinek, kurt, böcek, v.s.
- Temiz olmayan şeyleri yemiş olan tavuk, koyun, sığır gibi hayvanların etleri de, bir temizlik süresi geçmeden yenilemez. Bunun için böyle necasetle gıdalanmış hayvanlar hapsedilir, temiz gıda ile beslenirler. Bu hapis süresi tavukta üç gün, sığır ve deve için on gün, koyun için de dört gündür.